

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Kulttuurialan tulevaisuustyöryhmä onnistuu raportillaan hyvin kokoamaan tiiviisti yhteen kulttuurialan kehittämishaasteita ja tilannetta.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

- 1.) Kulttuuripoliittinen selonteko.
- 2) Taiteen ja kulttuurin rahoitus nostetaan valtion talousarvion luvussa 29.80. yhteen prosenttiin kaikista talousarvion menoista vuoteen 2027 mennessä (taiteen perusopetusmenojen kanssa 1,15 prosenttiin).
- 3) Hyvinvointialueet tarjoavat kulttuurihyvinvointipalveluja ja tämän toteuttamiseksi laativat tavoitteet, antavat resurssit ja sisällyttävät toiminnan koordinoinnin ja kehittämisen osaksi hallintoaan ja toimintaansa.
- 4) Kulttuurihyvinvointia edistävien toimien tarve ja tarjonta huomioidaan kuntien ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa koskien keskinäistä yhteistyötä ja raportointia väestön elinoloista (hyvinvointikertomukset).

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Poikkihallinnollisella, avoimella yhteistyöllä.

Lukukohtaiset kommentit

Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen. Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Kulttuuripoliittisessa selonteossa tulee huomioida myös kulttuurihyvinvoinnin näkökulma.

Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Myös yrityksille on luotava kannustimia hyvinvointitalousajattelun edistämiseen ja kulttuurin tukemiseen osana yritysten kestävästä kehityksestä.

Kulttuuri tunnustetaan ja integroidaan systemaattisesti osaksi hyvinvointitaloutta ja hyvinvointi-investointeja.

Kulttuurihyvinvoinnin edistämällä vahvistetaan kaikenikäisten ihmisten osallisuutta, yhteisöllisyyttä, terveyttä ja toimintakykyä sekä kavennetaan eriarvoisuutta. Tämä tapahtuu yhteistyössä valtion rahoituksella ja informaatio-ohjauksella sekä hyvinvointialueiden ja kuntien yhteisrahoituksella.

Taiteen nostaminen yksityisten lahjoitusten osalta tieteen kanssa samaan asemaan tärkeää.

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

“Vastaavasti muilla aloilla on lisättävä ymmärrystä kulttuurialan osaamisen merkityksestä ja sen tarjoamista mahdollisuuksista.” Näemme tärkeänä erityisesti sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatustalouden osaamisen kehittämisen liittyen kulttuurin, taiteen ja luovuuden hyödyntämiseen osana hyvinvointia tukevaa toimintaa ja kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Esitysten ja tuotantojen kiertämistä ja elinkaarta voidaan parantaa lisäämällä yhteistyötä kulttuurialan ja sote- + kasvatustalouden toimijoiden kesken. Kulttuurialan koulutuksen saaneiden valmiuksien lisääminen sosiaali-, terveys- ja kasvatustaloudella toimimiseen sekä sote-alojen toimijoiden kulttuurihyvinvointiin liittyvän ymmärryksen lisääminen on myös merkittävä toimi esitysten ja tuotantojen elinkaaren pidentämisessä.

Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Apurahatasoa on ehdottomasti nostettava, määriä lisättävä, myös taiteilijaeläkkeet.

Reilun taiteen periaatteet: tietoisuutta hinnoittelusta lisätään ja ohjeistusta siihen kehitetään, myös hankintaosaamista ja kilpailutusosaamista

Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.

Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.

Näemme tärkeäksi sen, että elinikäisen taide- ja kulttuurisuhteen vaaliminen ja tukeminen alkaa jo varhaiskasvatuksesta. Kouluissa ja varhaiskasvatuksessa tulee antaa yhdenvertaisesti mahdollisuuksia tutustua monipuolisesti taiteen ja kulttuurin eri muotoihin ja tukea omaa ilmaisua lisäämällä mahdollisuuksia taideaineiden opetukseen sekä taiteiden hyödyntämiseen osana eri oppiaineiden opetusta.

Pidämme tärkeänä, että opetus- ja kulttuuriministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö vahvistavat kulttuurihyvinvointitoimintaa edistäviä yhteistoimintarakenteita ja rahoitusratkaisuja kestäväällä tavalla. Ehdotamme, että sosiaali- ja terveysministeriön hankkeissa otettaisiin valmistelussa ja toteutuksessa huomioon taiteen, kulttuurin ja luovien menetelmien mahdollisuudet osana muita hyvinvointia, osallisuutta ja terveyttä edistäviä toimenpiteitä, jolloin eri alojen yhteistyö vahvistuu. Ehdotamme, että kulttuurihyvinvoinnille aletaan valmistella ministeriötasoisia monialaista, hallituskaudet yhteistyöfoorumia, joka edistää kulttuurihyvinvoinnin teemojen yhteistä työstämistä ja valmistelua ja että STM:ssä on jatkossakin henkilöitä, joilla on työaika perehtyä kulttuurihyvinvointiin.

Harvaan asuttujen alueiden huomiointi on tärkeää, jotta kaikilla olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet päästä kulttuurin hyvinvointivaikutusten äärelle.

Rosenlöf Anna-Mari
Kulttuurihyvinvointipooli